

UNELE DIFICULTĂȚI ÎN MATERIA ASISTENȚEI JURIDICO-PENALE INTERNAȚIONALE: ABORDARE TEORETICO-NORMATIVĂ

Victoria ȚARĂLUNGĂ, dr., conf. univ.,
Facultatea de Drept și Științe Sociale,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

Abstract: *Given that integration into different spheres of international relations has become a priority, the joint effort of the international community to combat crime can certainly be considered as one of the priorities of international cooperation. In the process of co-operation, states address such important issues as harmonizing the qualification of crimes that pose a threat to several states, coordinating measures to prevent and repress them, establishing jurisdiction over offenders, and legal assistance in criminal matters.*

In this article the author elucidates some difficulties of international legal assistance in criminal matters, making recommendations for remedying some gaps in this field.

Keywords: *international legal assistance in criminal matters, international treaty, international cooperation.*

Cooperarea internațională a statelor în lupta contra criminalității astăzi a devenit una dintre orientările prioritare ale relațiilor internaționale, aceasta constituind temei pentru baza juridică inter-

națională aflată în continuă creștere cantitativă și calitativă. Necesitatea reglementării juridice a cooperării statelor în lupta contra criminalității este determinată, în primul rând, de caracterul deosebit al infracțiunilor internaționale, care periclitează atât unele state, cât și comunitatea internațională în ansamblu și, într-al doilea rând, de necesitatea de a perfecționa tratatele internaționale în materia activității statelor de prevenire și contracarare a activităților infracționale la nivel național [8, p. 11]. Cercetătorul N. Lavranos susține că, în procesul cooperării, statele soluționează așa probleme importante ca: coordonarea calificării infracțiunilor care prezintă pericol pentru mai multe state, coordonarea măsurilor pentru prevenirea și contracararea acestora, instituirea jurisdicției asupra infracțiunilor și a infractorilor, acordarea asistenței juridice internaționale în materie penală [11, p. 283-288].

Considerăm că asistența juridică internațională în materie penală reprezintă un mecanism, o formă largă, directă și eficientă a cooperării judiciare internaționale care permite unui stat de a obține de la un alt stat mijloace de probă necesare în cadrul anchetei sau a urmăririi penale. De aceeași părere este și cercetătorul canadian K. Prost, care susține că asistența juridică internațională în materie penală reprezintă un proces prin care un stat solicită sau oferă unui alt stat ajutor în vederea colectării probelor în cauzele penale [14, p. 3].

Merită atenție și definiția formulată de către cercetătorul rus V. Milinciuc care consideră că asistența juridică internațională în materie penală reprezintă activitatea autorităților competente ale unui stat (solicitant), bazată pe legislația internă a acestuia, desfășurată în vederea realizării, în conformitate cu condițiile fixate un tratate internaționale, a unor însărcinări judecătorești, de anchetă sau a celor care parvin de la alte autorități publice competente, în vederea realizării pe teritoriul altui stat (solicitat) a unor acțiuni procesuale și de anchetă în vederea dobândirii probelor necesare pentru cauza penală anchetată în statul solicitant [22, p. 19].

Un mare avantaj al asistenței juridico-penale internaționale constă în faptul că aceasta poate îmbrăca diverse forme. Acestea constituie latura substanțială în organizarea asistenței juridice internaționale, iar activitatea prin care formele sunt aduse la îndeplinire constituie latura formală a cooperării dintre state în domeniul acestei asistențe juridice [19, p. 245].

Ca rezultat al analizei prevederilor celor mai importante tratate multilaterale în domeniu – Convenția Europeană cu privire la extradare din 1957 și Protocoalele Adiționale ale acesteia din 1978 și din 2001; Convenția Interamericană din 1992 cu privire la asistența juridică în materie penală; Convenția din 2000 privind asistența reciprocă în materie penală dintre statele-membre ale Uniunii Europene și Protocolul Adițional al acesteia din 2001; Convenția Națiunilor Unite din 2000 împotriva criminalității transnaționale organizate etc., pot fi elucidate următoarele *forme „tradiționale” de asistență juridică în materie penală* [20, p. 550]:

- transferarea persoanelor condamnate;
- recunoașterea și executarea sentințelor străine;
- audierea persoanelor în calitate de martori sau experți;
- transmiterea de acte persoanelor fizice sau juridice care se află peste hotarele țării;
- executarea cercetării, ridicării obiectelor sau a documentelor și transmiterea lor peste hotare;
- efectuarea de percheziții și sechestrări;
- efectuarea expertizelor;
- furnizarea originalelor sau a copiilor certificate conforme dosarelor și a documentelor pertinente, acestora atribuindu-se documentele bancare, financiare etc.
- examinarea obiectelor și a locurilor;
- chemarea persoanelor aflate peste hotare pentru a se prezenta benevol la urmărirea penală sau în instanța judecătorească pentru audiere sau confruntare, precum și aducerea în scopul respectiv a persoanelor aflate în detenție la moment;
- efectuarea urmăririi penale la cererea unui stat străin;
- scoaterea din circuit și arestul bunurilor, înghețarea activelor și acordarea ajutorului în procedurile ce țin de confiscări;
- identificarea persoanelor sau a obiectelor;
- restituirea bunurilor obținute prin mijloace infracționale.

Concomitent, nu putem să nu remarcăm un nou nivel de cooperare internațională în scopul combaterii criminalității, realizat prin consacrarea în textele unor tratate internaționale - Convenția

Națiunilor Unite din 2000 împotriva criminalității transnaționale organizate; Convenția din 2000 privind asistența reciprocă în materie penală dintre statele-membre ale Uniunii Europene; Cel de-al Doilea Protocol Adițional din 2001 la Convenția Europeană din 1959 cu privire la extrădare; Convenția Națiunilor Unite din 2003 împotriva corupției – a unor *forme noi de asistență juridică internațională în materie penală*, cum ar fi: 1. audierile prin videoconferință și teleconferință; 2. Interceptările de telecomunicații; 3. livrările supravegheate (pentru infracțiunile extrădabile); 4. echipele comune de anchetă [20, p. 551].

Desăvârșirea instituției asistenței juridice internaționale în materie penală s-a realizat prin crearea unui sistem de norme internaționale specializate, consacrate în tratate internaționale distincte⁹³ sau în secțiuni separate ale tratatelor⁹⁴ care reglementează relațiile internaționale interstatale în procesul asistenței juridico-penale internaționale. Astfel, asistența judiciară internațională în materie penală se solicită de către autoritățile judiciare competente din statul solicitant și se acordă de autoritățile judiciare din statul solicitat, în baza tratatelor internaționale sau, în lipsa acestora, pe bază de reciprocitate.

Instrumentele internaționale constituie, în materie de asistență juridică reciprocă, o bază impunătoare, deși încă necesită îmbunătățiri și extinderi. Dar cât de complete și perfecte ar fi instrumentele de cooperare, acestea nu vor fi foarte utile, dacă este imposibil de a înainta o cerere de asistență juridică și, în consecință, primi dovezile necesare într-o formă și un termen util. Din păcate, asemenea cazuri sunt încă frecvente [21, p. 79]. Adeseori, în pofida existenței unui instrument relevant, dovezile nu ajung la destinație sau ajung într-o formă puțin utilă pentru autoritățile solicitante, sau cu o asemenea întârziere, încât rezultatul nu mai prezintă importanță.

Probleme apar într-un mod special atunci când cererea de asistență se înscrie în cadrul unei anchete cu privire la spălarea de bani sau de produse ale activității infracționale, deoarece, adeseori, suntem în prezența unor dosare complexe și cererea de asistență are drept scop accesul la documentele deținute de o bancă sau o întreprindere, sau de a obliga martorii recalitrânți de a depune mărturiile. Aceasta se datorează, în principal, absenței, insuficienței sau lipsei de flexibilitate în programe și proceduri, toate acestea afectând aplicarea efectivă a asistenței juridice reciproce și transferul dovezilor necesare. În opinia cercetătorului J. McClean, aceste probleme sunt înrădăcinate atât în politicile în vigoare, cât și în măsurile legislative și administrative adoptate pentru a facilita asistența juridică reciprocă, dar și în practica de zi cu zi [13, p. 261].

1. Politicile. Cercetătorul M. Cessoni susține că pentru a fi eficientă, asistența juridică ar trebui să fie administrată cu restricții minime [1, p. 54]. În domeniul cooperării internaționale, dezvoltarea asistenței judiciare reciproce, în general, a fost precedată de lungi ani de practică în materia extrădării. Astfel, multe state au preluat, în cadrul procedurilor lor de asistență juridică, conceptele și principiile adaptate extrădării, dar care nu sunt la fel de utile în ce privește alte forme de asistență juridico-penală.

De exemplu, majoritatea statelor invocă, drept motive tradiționale de refuz al extrădării, natura politică a infracțiunii sau principiul dublei incriminări. Aici apare întrebarea dacă statul solicitat ar trebui să se bazeze pe astfel de principii atunci când se solicită nu predarea persoanei în mâinile autorităților de urmărire penală, ci, pur și simplu, furnizarea dovezilor.

Două dintre principiile de baza consacrate în tratatele de extrădare sunt principiul *ne bis in idem* și „excepția infracțiunilor fiscale”. În acest context, apar întrebări [21, p. 263] dacă este necesar să se solicite de fapt, în contextul asistenței juridice reciproce, ca fapta să constituie o infracțiune în

---

⁹³ De exemplu: Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, adoptată la Strasbourg la 20 aprilie 1959; Protocolul adițional la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, adoptat la Strasbourg la 17 martie 1978; Al doilea Protocol la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, adoptat la Strasbourg; Convenția interamericană din 1992 privind asistența juridică în materie penală; Convenția de la Minsk din 1993 privind asistența juridică în materie civilă, familială și penală etc.

⁹⁴ Spre exemplu, în cadrul Consiliul Europei: art. 8 din Convenția europeană pentru reprimarea terorismului, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1977; Protocolul de amendare a Convenției europene pentru reprimarea terorismului, Strasbourg, 15.05.2003; art. 8 - art. 31 din Convenția europeană privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii, încheiată la Strasbourg la 8 noiembrie 1990; art. 26 - art. 31 din Convenția penală privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999; Protocolul din 15 mai 2003 la Convenția penală privind corupția etc.

ambele state. Cu excepția extrădării, alte forme de asistență juridico-penală reciprocă au un efect direct redus în ceea ce privește libertatea individului. Orice limitare a libertății unei persoane se va produce ca efect al procedurii inițiate în statul care a formulat cererea de asistență, nicidecum din simplul fapt că dovezile ar putea fi transmise de către un alt stat.

În cazul în care cererea se referă la acte a căror încriminare este contrară principiilor fundamentale ale statului solicitat, acesta va putea invoca interesul public ca motiv de refuz, motiv prevăzut de tratatele de asistență mutuală în vigoare. Dar, în general, apare întrebarea dacă este cu adevărat necesar ca pentru acordarea asistenței în materie de probe, ambele state implicate să incrimineze actele în cauză? Se consideră că este necesar, în special în cazul în care colectarea de probe necesită aplicarea măsurilor coercitive [9, p. 12].

Unii cercetători [10, p. 376] susțin că, în pofida măsurilor coercitive care ar putea fi aplicate, obiectivul este cel de a furniza dovezi în procesul urmăririi penale, și că încriminarea actelor în cauză nu este în nici un fel contrară interesului public al statului solicitat, astfel încât nu este necesar de a solicita ca infracțiunea să fie considerată ca atare de către ambele state. Cert este faptul că solicitarea ca faptele în cauză să fie încriminate în cele două state între care se stabilesc relații de asistență juridică reciprocă, creează un impediment semnificativ în calea asistenței juridice reciproce, în special când este vorba de spălarea banilor sau un caz în legătură cu produsele rezultate din săvârșirea infracțiunii, două domenii în care dreptul statelor poate varia foarte mult. Aceste obstacole au contribuit ca unele organisme internaționale să ia decizii de a acorda asistență judiciară reciprocă chiar și în absența dublei incriminări [12].

În ce privește infracțiunile fiscale, spălarea banilor și cauzele în legătură cu produsele infracțiunii face ca invocarea unui asemenea motiv de refuz, să împiedice statele să primească asistență juridică în toate cauzele ce țin de aceste două domenii.

2. *Legislația.* În materie de asistență juridică reciprocă, multe probleme apar din cauza abordării adoptate în ce privește punerea în aplicare a obligațiilor ce decurg din tratatele în domeniu. Adevărate state nu reușesc să-și modifice legislația internă conform obligațiilor asumate în baza tratatelor bilaterale sau multilaterale. De exemplu, una dintre principalele provocări cu care se confruntă statele invocând Convenția din 1988 contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, în materie de asistență juridică, este faptul că mulți semnatari nu au, în baza legislației lor interne, capacitatea de a oferi asistență corespunzătoare.

Evoluțiile recente oferă o îmbunătățire în acest sens, dar problema ar trebui să fie în continuare considerată a fi parte a oricărui studiu privind eficacitatea asistenței judiciare. Problema cea mai răspândită la nivelul dispozițiilor legislative în acest domeniu este, probabil, inflexibilitatea actelor normative în vigoare.

Asistența reciprocă nu poate fi eficace decât în cazul în care mecanismele acesteia permit autorităților unui stat să obțină de la altul probe utilizabile. Totuși, scopul scontat poate fi atins doar atunci când legile, în special cele ale statului solicitat, sunt suficient de flexibile pentru a ține cont de diferențele dintre diferite sisteme juridice și a face sudura între acestea [14]. Această problemă este deosebit de gravă atunci când privește statele din sistemul romano-germanic, pe de o parte, și cele din sistemul anglo-saxon, pe de altă parte.

Există mai multe moduri de abordare a includerii în legislația națională, a competențelor necesare pentru a furniza unui alt stat asistență în ce privește elementele de probă. Cu toate acestea, în cele mai multe jurisdicții, se constată o tendință perfect naturală de a oferi, în vederea acumulării probelor necesare, competențe care corespund procedurilor utilizate în mod normal pentru a aduna probe în statul în cauză [9, p. 15]. Acest lucru în sine creează o problemă sensibilă, dat fiind faptul că scopul acestei legislații a fost, desigur, nu cel de a produce dovezi care, prin forma sau conținutul lor ar fi admisibile în cadrul unui proces judiciar din statul solicitant, ci, mai degrabă, probe utilizabile în statul solicitat. Un exemplu în acest sens sunt măsurile legislative care vizează depozițiile martorilor constrânși în acest sens. Aproape toate tratatele bilaterale sau multilaterale în materia asistenței juridice reciproce prevăd că un stat poate solicita luarea de depoziții. Atunci când martorii în cauză nu intenționează benevol să dea mărturie, statul solicitat trebuie, în virtutea obligațiilor care îi revin în acest domeniu, să aibă posibilitatea de a obliga martorii să se prezinte într-un loc desemnat și depună mărturiile solicitate [9, p. 15].

După cum susține cercetătorul R. Zimmerman, multe state încearcă să îndeplinească această obligație prin asigurarea faptului ca instanțele lor judecătorești să poată, în astfel de cazuri, să înmâneze citatii cu scopul de a lua depoziții pentru a fi ulterior transmise statului solicitant. Adeseori, aceasta este considerată o simplă procedură de drept intern. Dovezile astfel înregistrate și transmise unui stat adeseori sunt puțin utile pentru statul solicitant. În baza legislației unor state (de ex.: Canada, Suedia etc.) este esențial ca reprezentanții oficiali ai statului solicitant să fie prezenți în timpul depunerii mărturiilor [14].

Legislația altor state, cum ar fi, spre exemplu, Marea Britanie, prevede că o simplă prezență nu este suficientă și că este necesar ca martorul să fie interogat de către autoritățile competente ale statului solicitant: un procuror și un avocat, pentru statele în cadrul sistemului de drept comun, sau judecătorul, pentru statele din sistemul romano-germanic [21, p. 271]. În unele state o importanță deosebită îl are modul în care a fost înregistrată mărturia, unii solicitând un proces verbal în acest sens, alții – stenogramă. În cazul în care legislația statului solicitat nu este suficient de flexibilă, ca să se poată adapta necesităților diferitor state în materie de mărturii sau depoziții, dispozițiile legislative adoptate nicidecum nu vor contribui la acordarea unei asistențe juridice eficiente.

Un alt exemplu preluat din dreptul intern privește obiecțiile făcute de martorii care refuză să depună mărturii ca răspuns la o cerere de asistență. În unele state, în fapt, legea permite martorului de a respinge unele întrebări, invocând legea statului solicitat, un privilegiu prevăzut într-o legislație străină sau în cazurile în care răspunsul ar fi contrar legislației unui stat străin [14]. Dar putem să ne întrebăm, dacă, în cazurile în care probele ar trebui să fie utilizate în cadrul unei proceduri străine, cu excepția, de exemplu, a cazului când este vorba de un privilegiu în baza principiilor fundamentale ale ordinii publice sau în baza dorinței de a proteja informațiile confidentiale, dacă există vreun motiv pentru a permite unui martor să invoce dispozițiile legale ale statului solicitant în sprijinul refuzului său de a depune mărturii? Admiterea unor asemenea obiecții, poate reduce semnificativ și fără vreun motiv dovezile de care ar fi putut dispune statul străin.

Exemplele de mai sus elucidează problema. Unele dificultăți care pot apărea în contextul diferitor forme de asistență juridică, au la bază legile care nu sunt suficient de flexibile pentru a permite acumularea probelor sau mărturiilor într-un mod deosebit de procedura internă aplicabilă în mod tradițional. Este evident că la aplicarea de către state, în conformitate cu legislația internă, a obligațiilor lor în temeiul tratatelor cu alte state-membre, acestea sunt obligate să respecte principiile fundamentale ale dreptului național, inclusiv dispozițiile constituționale.

Dar, având în vedere aceste limitări, eficacitatea asistenței juridice mutuale este grav compromisă în cazul în care dreptul intern nu oferă procedurii maximum de flexibilitate atunci când se colectează mărturii sau dovezi. De notat, de asemenea, că flexibilitatea necesară în textele de punere în aplicare nu este nicidecum limitată la statul care a trimis o cerere de asistență. De multe ori, în materia asistenței judiciare reciproce, problema își are originea în legislația statului solicitant [1, p. 58]. Din nou, luând în considerație limitele inerente legislației lor interne, statele în cauză ar trebui să-și destindă normele atunci când este vorba de probele sau depozițiile ce urmează a fi colectate în străinătate.

3. *Procedurile administrative.* În practică una dintre principalele probleme în materia asistenței juridice reciproce este lipsa resurselor și a personalului atribuit „autorităților centrale” responsabile pentru coordonarea cererilor de asistență. În timp ce majoritatea tratatelor, atât bilaterale, cât și multilaterale, solicită desemnarea unei „autorități centrale” pentru a coordona cererile de asistență și a furniza informații și asistență diverselor organisme atât interne, cât și străine. În unele cazuri această obligație nu este respectată, iar în altele, autoritatea centrală desemnată nu are structura sau resursele de natură să-i permită să-și realizeze funcțiile.

Desemnarea unei „autorități centrale” în scopul asistenței judiciare presupune crearea unei organizații care va centraliza toate cererile de asistență judiciară. Acest organism va coordona și monitoriza cererile primite și solicitările transmise. Importanța acestei autorități nu poate fi subestimată. Canada, Marea Britanie și multe alte state au constatat că, dacă se dorește o asistență juridică eficientă acordată într-un timp util, este esențial ca autoritățile centrale să dea dovadă de cunoștințe și eficiență [22, p. 15]. Indiferent de faptul dacă un stat solicită asistență juridică, fie că este solicitat de a o oferi, este deosebit de util ca ambele părți să dispună de un intermediar desemnat în mod special direct și informat.

Pentru autoritățile care formulează cererile de asistență, succesul realizării lor poate depinde de existența în statele străine a unor autorități centrale eficiente. În primul rând, se va reduce considerabil timpul de transmitere a cererii, autoritatea centrală a unui stat străin fiind un punct de intrare direct și cunoscut, căruia îi poate fi adresată cererea de asistență. În plus, personalul acestei autorități este unul specializat, care dispune de cunoștințe juridice necesare și poate oferi, prin fax, telefon sau prin alte mijloace, informații importante cu privire la legile și procedurile de executare în vigoare din acest stat. În cazul în care autoritatea centrală dispune de resursele necesare, în special de un personal adecvat și instruit, încât are o influență minimă asupra autorităților în ce privește răspunsul la cerere, este mult mai probabil ca cererea de asistență să fie executată în timp [1, p. 59].

În mod similar, autoritățile unui stat, care primesc cereri de asistență, pretend ca acestea să fie transmise de către un alt stat care dispune de o autoritate centrală puternică și eficace. În statul solicitant autoritatea centrală va fi competentă să examineze cererile pe care este responsabilă să le transmită, pentru a se asigura că acestea sunt transmise în statul solicitat într-o formă ușor de utilizat și conțin toate informațiile necesare pentru a permite executarea lor în statul străin. Autoritatea centrală poate, de asemenea, să sorteze cererile astfel, încât cele mai urgente sau mai importante să fie transmise cât mai curând posibil [21, p. 273].

Rolul autorităților centrale este recunoscut în instrumentele de asistență juridică reciprocă, atât în tratatele bilaterale și multilaterale, cât și în contextul observațiilor și recomandărilor organismelor internaționale sau reuniunilor de experți în materia asistenței juridice mutuale⁹⁵.

Spre exemplu, încă la Conferința privind asistența judiciară de la Oxford din 1994 [17] un grup de lucru dedicat în întregime rolului autorității centrale a elaborat recomandări în acest sens. Raportul grupului de lucru al experților, privind asistența judiciară reciprocă și măsurile internaționale de confiscare, care au avut loc în februarie 1993, sub auspiciile Oficiului Națiunilor Unite pentru droguri și crimă (UNDCP), a accentuat rolul important al autorității centrale și a făcut recomandări specifice autorităților centrale în scopul simplificării sau soluționării problemelor care apar în practica asistenței judiciare internaționale.

De remarcat faptul că înființarea unei autorități centrale de asistență judiciară reciprocă în nici un fel nu presupune crearea unei structuri foarte avansate, dotate cu resurse substanțiale. Există multe exemple de autorități centrale care activează foarte bine și stilul lor este la fel de divers, ca și statele care le-au stabilit. Aceasta poate fi, de exemplu, o autoritate centrală constituită în baza unei legi sau un grup de funcționari oficiali delegați în acest scop de către un minister care există deja, sau chiar o persoană care, în conformitate cu practica actuală, este responsabilă de coordonarea acestui gen de cereri. Fiecare modalitate are, desigur, avantajele și dezavantajele sale. De exemplu, autoritățile centrale constituite în baza unei legi au toate autoritatea conferită de lege și sunt capabile într-o măsură mai mare să monitorizeze și să influențeze acțiunile întreprinse în legătură cu cererea de asistență [22, p. 18]. Legislația oferă, de asemenea, posibilitatea de a defini în mod clar funcțiile autorității centrale.

Cu toate acestea, practica demonstrează că procedura legislativă este destul de greoaie și costisitoare, care, de fapt, nu conferă autorității centrale, decât o flexibilitate relativă în condițiile în care activitatea sa trebuie să evolueze și să se adapteze la o practică evolutivă. Statele mai mici, dispunând de resurse mai puține pot considera că este mai realist să evite practica de instituire a autorității centrale, sau de a constitui o autoritate delegată de un minister. Astfel, în pofida beneficiilor practice și recomandărilor repetate în favoarea stabilirii autorităților centrale, se constată existența unor probleme în această privință. Multe state nu au stabilit încă asemenea autorități, și, uneori, în cazul în care acestea au fost înființate în mod efectiv, nu funcționează destul de bine.

---

⁹⁵ Déclaration politique de Naples et le Plan mondial d'action contre la criminalité transnationale organisée adoptés lors de la Conférence ministérielle mondiale sur la criminalité transnationale organisée, novembre 1994; Report of the Oxford Conference on Mutual Legal Assistance, septembre 1994, Christ Church, Oxford; Recommendations du Groupe d'experts à haut niveau sur la criminalité transnationale organisée; l'article 14 du Projet de Convention des Nations Unies contre la criminalité transnationale organisée A/AC.254/4/Rev.2, 12 avril 1999 // www.uncjin.org/Documents/6comm/21_3f.pdf

Din conținutul prezentului studiu, în care am elucidat unele dificultăți în materia asistenței juridico-penale internaționale, putem deduce că tendința actuală în ce privește mecanismele de asistență juridico-penală internațională este de a favoriza acorduri care:

- să permită transmiterea directă a cererilor de asistență reciprocă și de a accelera trimiterea și comunicarea actelor de procedură;
- să solicite respectarea formalităților și procedurilor indicate, precum și a termenelor stabilite de către statul solicitant;
- să faciliteze utilizarea transfrontalieră a echipamentelor tehnice (în scopuri de observare), precum și interceptarea comunicațiilor;
- să autorizeze livrările controlate și să permită investigațiile sub acoperire în afara granițelor;
- să încurajeze crearea unor echipe comune de anchetă;
- să permită, în anumite circumstanțe, audierea de martori prin intermediul videoconferințelor sau a conferințelor telefonice;
- să permită transferul temporar al persoanelor aflate în detenție în scopuri de anchetă.

Toate tratatele în domeniu, recent adoptate, subliniază necesitatea de promptitudine în reacționarea la solicitările de asistență, acestea urmărind, în esență, un dublu obiectiv: simplificarea procedurii de asistență juridică internațională și înlăturarea obstacolelor la executarea cererilor de asistență.

Statele trebuie să caute mijloace practice și procedurale de abordare a problemei. Unele soluții constau în consolidarea capacității fiecărui stat de a răspunde și de a rezolva unele probleme care apar frecvent: canale de comunicare îmbunătățite; capacități de traducere sporite; formare lingvistică, utilizarea formularelor tipizate și a ghidurilor; dezvoltarea și utilizarea unor liste de verificare a elementelor justificative care trebuie îndeplinite pentru ca o cerere să fie acceptată; detașarea și schimburile între personalul autorităților centrale sau între agențiile de executare și de solicitare; materiale și cursuri de formare; seminarii și sesiuni de schimb de informații bilaterale și regionale și utilizarea ofițerilor de legătură și a magistraților de legătură pentru a facilita pregătirea cererilor de asistență, precum și orice alte feluri de comunicații. Cooperarea poate fi, de asemenea, accelerată prin utilizarea unor alternative la cererile formale de asistență reciprocă, cum ar fi canale informale de poliție și mecanisme de comunicare, fie atunci când dovada este dată în mod voluntar sau accesibilă publicului sau prin utilizarea de echipe comune de anchetă, cu o capacitate de a transmite direct și de a satisface cereri informale de asistență.

Luând în considerație dezvoltarea tehnologiilor informaționale și recurgerea la acestea în scopuri criminale și având în vedere necesitatea unei cooperări în scopul combaterii criminalității în domeniu, bazată pe cerințele și recomandările instrumentelor juridice internaționale, se pare că este necesar ca statele, la nivel național, să-și formeze cadrul său juridic în vederea soluționării unor probleme-cheie din domeniul asistenței juridico-penale internaționale în procesul anchetării infracțiunilor din domeniul informaticii, fiind necesară reglementarea procedurii penale de salvare a informației electronice, de inspecție a sistemului informatic, a rețelei de telecomunicații (sau a mediului de stocare a informației electronice), monitorizarea și înregistrarea mesajelor transmise prin intermediul rețelelor de telecomunicații. Concomitent, este necesară soluționarea problemelor tehnice și juridice complexe apărute în procesul investigării acestor crime, precum și la elaborarea legislației în domeniu, care necesită o pregătire specializată atât a cadrelor științifice, cât și a celor practice menite să abordeze problemele identificate. În acest scop este necesar să se asigure existența personalului specializat în detectarea și investigarea infracțiunilor din sfera tehnologiilor înalte.

În pofida progreselor considerabile realizate la cooperarea bilaterală, regională, trans-regională, și la nivel internațional, cooperarea internațională în materie penală încă mai necesită o consolidare considerabilă. Practicienii sunt conștienți de multe obstacole care mai există în procesul asistenței juridico-penale internaționale. Acestea includ probleme de suveranitate, diversitatea structurilor de aplicare a legii, lipsa unei legislații care să permită acordarea unei asistențe eficiente, absența unor canale de comunicare pentru schimbul de informații, divergențe în abordări și priorități. Aceste probleme se agravează de multe ori din motivul dificultăților apărute în legătură cu variatele cerințe procedurale din fiecare jurisdicție, atitudinea competitivă existentă de multe ori între autoritățile implicate, limba, drepturile omului și aspectele vieții private.

Bibliografie:

1. CESSONI, M. L. *Les dispositifs de lutte contre les organisations criminelles*, Gent: Academia Press, 2005.
2. *Compendium of United Nations Standards and Norms in Crime Prevention and Criminal Justice, United Nations Publication Sales No. E.92.IV. 1* [online] [citat 07.10.18]. Disponibil: https://www.unodc.org/pdf/criminal_justice/Compendium_UN_Standards_and_Norms_CP_and_CJ_English.pdf
3. *Convenția ONU din 1988 contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope. 20 decembrie 1988, Viena*. In: *Tratate internaționale*, vol.8, Chișinău, 1999.
4. *Convenția Europeană din 1959 de asistență juridică în materie penală* [online] [citat 02.10.18]. Disponibil: <http://www.infoeuropa.md/tratatele-coei/conventia-europeana-de-asistenta-judiciara-in-materie-penala/>
5. *Convenția europeană din 1957 de extrădare* [online] [citat 07.10.18]. Disponibil: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=286220>
6. *Convenția din 2000 privind asistența reciprocă în materie penală dintre Statele-membre ale Uniunii Europene, adoptată la Bruxelles la 29 mai 2000, în vigoare din 23.08.2005 // JO C 197 din 12.7.2005* [online] [citat 04.10.18]. Disponibil: [ec.europa.eu/.../assistance/.../fsj_criminal_assistance_en.htm](http://ec.europa.eu/assistance/.../fsj_criminal_assistance_en.htm)
7. *Convenția Interamericană cu privire la asistența juridică în materie penală* adoptată la Nassau în cadrul OSA la 23.05.1992, în vigoare din 14.04.1994 [online] [citat 04.10.18]. Disponibil: www.oas.org/juridico/english/.../a-55.htm
8. CRETIN, Th. *Mafias du monde, organisations criminelles transnationales. Actualite et perspectives*. 2-e edition revue et corrigee, Paris: PUF, 1998.
9. GILMORE, W. *Mutual assistance in criminal and business regulatory matters*. Cambridge University Press, 2005.
10. KRITZ, N. *International Co-operation*. U.S. Institute of Peace Press, 1996.
11. LAVRANOS, N. *Europol and fight Against Terrorism*. In: *European F.A. Revue*. 2003, Vol. 8, No. 2, p. 283-288.
12. *Les 40 recommandations du Groupe de Lyon pour lutter contre la criminalité transnationale organisée*, rec. 3 [online] [citat 07.10.18]. Disponibil: www.uncjin.org/Documents/6comm/21_3f.pdf
13. McCLEAN, J. D. *International co-operation in civil and criminal matters*. New York: Oxford, 2002.
14. PROST, K. *Pratique et nouvelles tendances de l'entraide judiciaire: l'avenir de la coopération internationale*. Ottawa, 2008.
15. Protocolul Adițional din 1978 la Convenția Europeană de asistență juridică în materie penală [online] [citat 08.10.18]. Disponibil: <http://www.infoeuropa.md/tratatele-coei/protocol-nr-2-aditional-la-conventia-europeana-de-asistenta-judiciara-in-materie-penala/>
16. Protocolul nr.2 Adițional la Convenția Europeană de asistență judiciară în materie penală, 2001, Strasbourg [online] [citat 07.10.18]. Disponibil: <http://www.infoeuropa.md/tratatele-coei/protocol-nr-2-aditional-la-conventia-europeana-de-asistenta-judiciara-in-materie-penala/>
17. Report of the Oxford Conference on Mutual Legal Assistance, septembre 1994, Christ Church, Oxford [online] [citat 03.10.18]. Disponibil: www.uncjin.org/Documents/6comm/21_3f.pdf
18. *Tratatul-tip al Națiunilor Unite privind asistența juridică în materie penală*, adoptat de către Adunarea Generală a ONU la 14.12.1990. Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 45/ 117 din 14.12.1990 [online] [citat 02.10.18]. Disponibil: www.unodc.org/.../model_treaty_mutual_assistance_criminal_matters.pdf
19. ȚARĂLUNGĂ, V. *Asistența juridico-penală internațională: noțiune, forme, particularități*. In: *Știința în nordul Republicii Moldova: realizări, probleme, perspective. Materialele conferinței științifice naționale cu participare internațională*, Bălți, 25-26 septembrie 2015. p. 244-248.
20. ȚARĂLUNGĂ, V., FAIGHER, A. *Reglementarea internațională a unor forme tradiționale și noi de asistență juridică internațională în materie penală*. In: *Revista Moldovenească de Drept Internațional și Relații Internaționale*. 2017, nr.4 (vol. 12), p. 539-557.
21. ZIMMERMAN, R. *La cooperation judiciaire internationale en matiere penale*. Berne, 2004.
22. МИЛИНЧУК, В.В. *Институт взаимной правовой помощи по уголовным делам. Действующая практика и перспективы развития*. Москва: Издательство «Юрлитинформ», 2001.